

DINCOLO DE IRONIE ȘI IRONISM
– O NOUĂ CARTE DE GORUN MANOLESCU –

Geo SĂVULESCU, Victor POTRA
gmnoema@yahoo.com

Abstract: On Thursday afternoon, June 10th, Gorun Manolescu's book „Dincolo de ironie și ironism” was presented at Bookfest 2010 by Geo Săvulescu and Victor Potra.

Fig. nr. 1 – Coperta cărții: Gorun Manolescu – „*Dincolo de ironie și ironism, plecând de la discuții virtuale cu unii clasici de marcă ai PoMo*”, Editura Paideea, București, 2010, 205 p.

Gorun Manolescu, în cartea de față, pune în discuție postmodernismul ca și New Age-ul, de fapt o mare desfășurare de forțe care a

încercat și încă mai încearcă, în domeniul atât de sensibil al filosofiei și artei, să domine gândirea noastră astăzi.

Deși vizează țintele, uneori mișcătoare, mergând de la Kierkegaard, Nietzsche, Rorty, Baudrillard, Derrida etc. și chiar o anumită interpretare deformată a lui Wittgenstein de către așa numita filozofie analitică, cred că adevărata cheie a acestei lupte pe care Gorun Manolescu o dă este cea cu adversarul cel mai redutabil și anume Deleuze de care nu se sperie. Nu te poți speria de nimic când ai argumente. Deleuze este, poate, cel mai bine pregătit dintre filosofi postmodernismului. Are nu numai o pregătire filosofică de excepție dar și una matematică foarte solidă pe care mulți alții n-o avem, și are argumente bine construite.

Numai un gânditor ca Gorun Manolescu, chiar dacă este autodidact în domeniul filosofiei, este, în schimb de talie să poată intra în dialog cu matematicienii, cu cei ce știu multă fizică, cu cei ce au atuul științelor exacte. Aici sunt și cele mai frumoase, cele mai atractive, părți ale cărții și originalitatea ei indiscutabilă prin imaginarea unor dialoguri în virtual, un adevărat ping-pong al replicilor inteligente. Nu se poate trece cu vederea nici interpretarea autorului despre jocurile de limbaj wigensteiniene, incluzând o anumită punere la punct a valorii pe care o poate avea teorema lui Gödel sau teoria transfininitului matematic a lui Cantor care l-a ajutat pe acesta să-și demonstreze teorema.

Discuția, de data asta non virtuală cu Negoiaș, cel larg cunoscut și recunoscut pe plan mondial în domeniul logicii fuzzy, deschide cea de a treia parte a cărții. În această ultimă parte, Manolescu Gorun susține un nou punct de vedere axat pe convingerea că, mai devreme sau mai târziu, toată lumea o să observe importanța sacralității care va deveni paradigma dominantă a postmodernului în care am intrat, lăsând în urmă postmodernismul și New Age-ul.

Acest punct de vedere, avansat ca o ipoteză (discutabilă ca orice ipoteză cum recunoaște chiar autorul) ar putea reprezenta o posibilă ieșire din degingolada în care ne aflăm acum pe toate planurile. Și nu vorbesc numai de actuala criză economică ce pare a se adânci din ce în ce mai mult ci, mai ales, de cea a culturii, mult mai profundă. Acesta este mesajul pe care vrea să-l transmită autorul chiar din titlul cărții.

Pentru cei neîncrezători în acest mesaj se poate spune că între ironie și nostalgie există o asemănare neașteptată. Ambele sunt duplicitare. În timp ce ironia propune un înțeles cu totul opus celui afirmat, nostalgia vorbește despre un trecut idealizat de pe pozițiile unui prezent mizer. Astfel s-ar putea spune că această carte mizează pe o ironie nostalgică. Așa să fie? Dacă se va citi ultima parte a volumului se va putea observa că argumentarea este departe de a miza pe o revenire la o anumită religie sau diversele alte religii, mai mult sau mai puțin viciate de tot soiul de dogmatisme fundamentaliste. Las cititorii singuri să descopere sensurile pe care autorul le dă unui nou tip de sacralitate.

Geo SĂVULESCU

Această carte este, pot s-o spun cu certitudine, rezultatul unei lungi lupte a autorului cu daimonul său. E vorba de acel daimon lăuntric care transformă dreptul la gândire într-o obligație aproape morală. Cunoscându-l personal pe Gorun Manolescu, nu pot să trec la carte fără a aminti frământările autorului, căutările, iterațiile și revenirile, confruntarea aproape epică cu texte încă netraduse – bătălia cu Deleuze, la care am asistat îndeaproape este o poveste în sine, poate într-o zi o s-o istorisesc.

Pot spune deci fără teama de a greși că autorul este un încăpățânat. Lucru care transpare și din carte. Pentru că Gorun Manolescu reușește să vâneze cu succes, printr-o junglă de idei filosofice, ceea ce este pentru el inamicul public numărul unu al gândirii contemporane: postmodernismul, deghizat în economia acestei lucrări în așa-numita ironie PoMo.

Fără a explora conceptul PoMo – pentru aceasta aveți la dispoziție cartea – trebuie punctată clar metoda autorului, care constă într-o deconstrucție din interior a ironiei PoMo. Aceasta însă într-o manieră originală, a unor dialoguri virtuale cu unii dintre clasicii de marcă ai PoMo (Rorty, Baudrillard, Deleuze, Derrida și chiar Kierkegaard sau Nietzsche, precursori certți).

Pentru a nu rămâne totuși la nivelul unor laude goale de conținut, mă voi aventura și în două exemple care sper că vor ilustra mai bine

demersul autorului. Pentru aceasta voi porni de la două definiții de dicționar ale ironiei și voi încerca să le particularizez la postmodernism, așa cum face Gorun Manolescu.

În prima accepție „ironia constă în a propune un înțeles cu totul opus celui afirmat”. Precum în situația în care afară plouă și e un timp mizerabil și exclami: „Ce timp minunat!” În cazul postmodernismului aceasta se traduce printr-o construcție ideatică în jurul unui individualism solipsist. Care construcție, conform autorului, presupune că sub un astfel de centru s-ar afla adevărata creativitate umană, iar în realitate nu se mai ascunde nimic, deoarece Divinitatea a fost înlocuită, în chip nihilist, cu Omul. Și autorul nostru nu pierde ocazia de a trage de urechi filosofia încă de la începuturi, arătând acuzator spre sofști, mai precis spre Protagoras, cu al său enunț – „Omul e măsura tuturor lucrurilor”.

Într-o a doua interpretare „ironia, de asemenea, are de-a face cu opoziția contradictorie; de exemplu o inversare între ceea ce se așteptă să se întâmple și ceea ce chiar se întâmplă, ajungându-se astfel la o frizare a ridicolului”. În concepția lui Manolescu Gorun această perspectivă se traduce prin pretenția PoMo ca prin Teoria jocurilor, inventată de om, să poată fi stăpânit Haosul, ceea îi apare autorului ca fiind o evidentă contradicție în termeni.

În ambele cazuri, după autor, ironia și ironismul PoMo reprezintă o ilustrare convingătoare a nocivei „condiții [existențiale] postmoderne (G.M. o numește postmodernistă)” (Lyotard).

Închei cu ceea ce poate ar fi trebuit să încep, dar am preferat să scap mai întâi de „partea grea” a acestei prezentări.

Gorun Manolescu, deși poate nu pare la prima vedere, este un jucăuș. Dispune de un umor fin și ascuțit, călit adesea în tăioasele discuții cu te miri ce înțelepți online. De asemenea este un hâtru care se pricepe de minune să te ia pe de departe și să te-aducă cu binișorul exact acolo unde dorește. Și nu se teme să folosească toate aceste atuuri. Rezultatul este o lectură plăcută, cu certe valențe literare, suculentă, extrem de deosebită de uscăciunea altor scrieri pline de morgă dedicate interogațiilor filosofice. Jonglând cu abilitate cu incursiuni în filosofie, istorie, matematică sau fizică, autorul te seduce permanent. Avem clar de-a face cu o carte care se citește pe nerăsuflăte. E drept că după ce

o termini, după acea primă lectură năvalnică, te simți cam prost. Eu unul așa m-am simțit și a trebuit s-o recitesc. Pentru a-i pătrunde miezul, care, veți vedea, este așezat pe mai multe straturi de posibile înțelesuri. În timp ce reciteam, evident cu mult mai multă atenție de această dată, mi-l închipuiam pe Gorun râzând în barbă: „Te-am prins musiu, te-am prins de-acum nu mai scapi...”

Într-adevăr, este o carte care m-a prins, și îmi pare bine că s-a întâmplat așa. Îndemn viitorii cititori să parcurgă neapărat și textele din Addenda cărții. Pentru că sunt savuroase și cred că ar fi putut face parte, fără nici o problemă, din corpul lucrării.

Încă o dată, felicitări Gorun!...

Victor POTRA